

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Анотація. Розглянуто та досліджено питання щодо стратегії розвитку суб'єктів господарювання в Україні, складові процесу розробки стратегії розвитку установ. Визначено найбільш актуальні проблеми, які стоять на заваді впровадження та реалізації стратегії розвитку суб'єктів господарювання.

Аннотация. Рассмотрены и исследованы вопросы, относительно стратегии развития объектов хозяйствования в Украине, составляющие процесса разработки стратегии развития учреждений. Определены наиболее актуальные проблемы, которые являются помехой внедрения и реализации стратегии развития объектов хозяйствования.

Annotation. The issues concerning the development strategy of business facilities in Ukraine as well as the components of the process of working out the development strategy of the institutions are considered and investigated. The most urgent problems being the barrier to introduction and implementation of the development strategy of economic facilities are defined.

Ключові слова: стратегія, прогнозування, планування, розробка, реалізація.

Історичний огляд концепцій стратегічного планування розвитку свідчить про взаємозв'язок стратегії, планування й прогнозування, з одного боку, та вплив механізму процесів розробки стратегії і традицій прийняття відповідних рішень на ефективність функціонування різноманітних підприємств – з іншого [1 – 3].

В умовах економічної кризи в Україні головною метою переважної більшості установ є адаптація до умов підвищеної динамічності зовнішнього та внутрішнього середовищ. Відтак установам необхідна відповідна стратегія розвитку, яка стала б основою прийняття ефективних управлінських рішень. Стратегічний характер вибору мети функціонування установ набуває пріоритетного значення для вищого управлінського персоналу. Оскільки кожна установа є унікальною за своїм існуванням, процес розробки та реалізації стратегії для кожної з них є індивідуальним і залежить не лише від зовнішнього та внутрішнього середовищ, а й від їхньої взаємодії.

Слово "стратегія" грецького походження й означає мистецтво розміщення військ та маневрування ними у бою. Пізніше це слово почали використовувати в теорії ігор, де воно стало означати план дій у конкурентній ситуації залежно від поведінки опонентів. Отже, поняття "стратегічний" у значенні "найважливіший", "визначальний" перейшло в термінологію менеджменту з військового лексикону та теорії ігор [4].

У фаховій літературі є різні думки щодо сутності стратегії розвитку організації.

Так, І. Ансофф визначає стратегію як набір правил для прийняття рішень, якими організація керується у своїй діяльності.

Б. Карлоф описує стратегію як узагальнюючу модель дій, необхідних для досягнення поставленої мети шляхом координації та розподілу ресурсів компанії.

Р. Уотермен під стратегією розуміє спосіб, за допомогою якого фірма збирається покращити свої конкурентні позиції.

М. Мескон розглядає стратегію як детальний всебічний комплексний план, призначений для того, щоб забезпечити здійснення місії організації та досягнення її мети [3].

Основа стратегічних планів складає глибокий аналіз існуючих тенденцій, загроз і можливостей у зовнішньому оточенні організації, всебічний прогноз його майбутнього стану, передусім, науково-технічного прогресу. Він повинен дозволити сформулювати сукупність перспективних цілей та стратегій у різних сферах діяльності, таких, як: інновації, розробка нових продуктів, розвиток виробничого і кадрового потенціалу, захоплення ринків тощо.

Незважаючи на різноманітність визначень і трактувань стратегії, мета її, на думку автора, полягає в тому, щоб досягти довгострокових конкурентних переваг, які забезпечували б будь-якій установі високу прибутковість.

Різнomanітність теоретичних підходів до визначення стратегії визначає різне ставлення керівників установ до ділової стратегії. Результати досліджень, проведених Інститутом економіки промисловості НАН України, засвідчують, що багато установ взагалі не розробляють ділової стратегії, вважаючи, що стратегія – це поняття надто абстрактне, тому воно не може позитивно вплинути на ефективність роботи установи.

Стратегія складається з багатьох конкурентоспроможних дій та підходів, від яких залежить успішне управління установою. Керівники розробляють стратегії для того, щоб визначити, в якому напрямі буде розвиватися установа і як вона буде діяти. Вибір конкретної стратегії означає, що з множини шляхів розвитку і способів дій, які відкриваються перед установою, приймається рішення вибрати один, у якому вона буде розвиватися. Без стратегії у керівництва немає продуманого плану дій, немає єдиної програми досягнення бажаних результатів [5].

Зробити стратегічний вибір означає об'єднати бізнес-рішення і конкурентні дії в єдине ціле. Єдність дій і підходів буде відображати поточну стратегію установи. Обговорення нових дій і підходів відкриває можливі шляхи зміни поточної стратегії.

Добре продумане стратегічне бачення готує установу до майбутнього, дає змогу правильно вибрати довгострокові напрями розвитку та визначає наміри вищого керівництва стати на конкретні ділові позиції. Розробка

Стратегія існує, але зробити її чіткий опис практично ніколи не вдається. Ці концепції або відомі лише вузькому колу вищих керівників організацій, або взагалі не мають чіткого формулювання й існують лише в загальних рисах. Більшість керівників вважають, що такий стан – це природне явище сфери розвитку бізнесу. Якщо стратегія дає організації переваги перед конкурентами, її краще тримати в секреті.

Отже, розробка стратегії є складним та чітко структурованим процесом трансформації місії суб'єкта господарювання у конкретні напрями його діяльності з урахуванням наявного потенціалу. Оскільки сучасна економічна сфера розвивається найбільш динамічно у фінансовому напрямі, то доцільно зосередити увагу саме на розробці стратегії розвитку банківських установ.

Наук. керівн. Аведян Л. Й.

Література: 1. Ансофф И. Стратегическое управление / Ансофф И. ; пер. с англ. – М. : Экономика, 1989.
2. Герасимчук В. Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання / Герасимчук В. Г. – К. : КНЕУ, 2000. – 360 с.
3. Минцберг Г. Школы стратегий / Г. Минцберг, Б. Альстренд, Д. Лэмпел. – СПб. : Питер, 2000. – 336 с. : ил. – (Теория и практика менеджмента).
4. Шершньова З. Є. Стратегічне управління / Шершньова З. Є. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.
5. Покропивний С. Ф. Підприємство: стратегія, організація, ефективність / Покропивний С. Ф., Колот В. М. – К. : КНЕУ, 1998. – 352 с.
6. Головка Т. В. Стратегічний аналіз / Головка Т. В., Сагова С. В. – К. : КНЕУ, 2002. – 198 с.
7. Оберемчук В. Ф. Стратегія підприємства / Оберемчук В. Ф. – К. : МАУП, 2000. – 128 с.